

DR. LEHÓCZKI BALÁZS,
 DR. SZÉPLAKI-NAGY GÁBOR,
 DR. BALOGH ZSOLT,
 DR. DARÁK PÉTER PHD,
 DR. SZABÓ ANNAMÁRIA ESZTER PHD

Felsőbírósági Jogesetek

AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA, A KÚRIA ÉS AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG KÖZIGAZGATÁSI TÁRGYÚ DÖNTÉSEI

I.a.)
 Az Európai Unió Bíróságának folyamatban lévő ügyei:¹

BÍRÓSÁG

C-49/16 Unibet International (Szolgáltatásnyújtás szabadsága)

A Bíróság 2009 szeptemberében a C-42/07. sz. Liga portuguesa ügyben kimondta, hogy összeegyeztethetőnek tekinthető az uniós joggal az a nemzeti szabályozás, amely megtiltja a gazdasági szereplők számára, hogy az interneten keresztül szerencsejátékokat kínáljanak.

Ezen ítélet természetesen fenntartja a tagállamok számára azt a lehetőséget, hogy a területükön mégis engedélyezzék az online szerencsejátékok nyújtását. Az ügy iratai alapján e tekintetben Magyarország úgy döntött, hogy engedély birtokában hazánkban is szervezhető internetes szerencsejátékok, azonban sosem került sor az engedély megszerzésének előfeltételét képező koncessziós jog odaítélésére irányuló pályázat kiírására.

Egy hazánkban online szerencsejátékokat engedély nélkül nyújtó és ezért szankciókkal sújtott máltai cég azért indított keresetet a magyar bíróságok előtt, mivel állítása szerint a magyar hatóságok megsértették a szolgáltatásnyújtás szabadságának az elvét egy olyan helyzet előidőzésével, hogy egy egyébként Magyarországon nem tiltott tevékenységet azért nem végezhetnek jogszerűen a cégek, mert az ehhez szükséges koncessziós pályázat kiírására sosem került sor.

Az ügyben eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy Magyarország a koncessziós pályázat kiírásának elmulasztásával megsértette-e a szolgáltatásnyújtás szabadságának az elvét.

C-254/16 Glencore Grain Hungary (Adózás)

Egy cég az áfa bevallásában egy jelentős pénzüsszeg számára történő kiutalását kérte az adóhatóságtól, amely a kérelem teljesítése előtt ellenőrzést folytatott le a vállalkozásnál. Ezen ellenőrzés során az adóhatóság a céget iratadási kötelezettség megsértése miatt többször is mulasztási bírsággal sújtotta.

Az ellenőrzés évekig elhúzódott, és ezalatt a cég nem jutott hozzá az őt megillető pénzüsszeghez, ami miatt az adóhatóságtól késedelmi kamat megfizetését követelte. Az adóhatóság azonban megtagadta a kamat megfizetését arra hivatkozva, hogy az iratadási kötelezettségének megsértésével a vállalkozás maga is hozzájárult a kérdéses pénzüsszeg kiutalásának elhúzódsához.

A cég és az adóhatóság jogvitájában eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a maga részéről megállapította, hogy az ellenőrzés nem elsősorban a cég magatartása miatt húzódsott el. E bíróság azt kérdezi az Európai Bíróságtól, hogy az uniós héa-irányelvvel (a héa magyar jogi megfelelője az áfa) összhangban van-e a magyar jog azon rendelkezése, amely kártalanítás nélkül, az adóellenőrzési eljárás végéig elrendeli az adóalanyok visszajáró áfa visszatérítésének felfüggesztését abban az esetben, ha az adóalanyal szemben ezen eljárás folyamán mulasztási bírságot szabnak ki.

I.b.) Az Európai Unió Bíróságának döntései:²

I.
 Ügyszám: A Bíróság 2016. június 2-i ítélete a C-263/15. sz. Lajvér ügyben

Tárgy: Adózás – Hozzáadottérték-adó – 2006/112/EK irányelv – Az „adóalany” és a „gazdasági tevékenység” fogalma – A „szolgáltatásnyújtás” fogalma – Mezőgazdasági létesít-

¹ A folyamatban lévő ügyekről az összeállítást LEHÓCZKI BALÁZS (Európai Unió Bírósága Sajtó- és Tájékoztatói Osztály, Luxembourg) készítette.

² A jogeseteket (1.) LEHÓCZKI BALÁZS (Európai Unió Bírósága Sajtó- és Tájékoztatói Osztály, Luxembourg) és (2., 3.) SZÉPLAKI-NAGY GÁBOR (Legfőbb Ügyészség) szerkesztette.

mények – Vízelvezető rendszer nonprofit gazdasági társaság által történő építése és üzemeltetése – A létesítmények állami támogatásokon és európai uniós támogatásokon keresztül finanszírozásának hatása

A döntés:

A tartós bevétel elérése érdekében, ellenérték fejében szolgáltatásokat nyújtó nonprofit társaságok is adóalanyok minősülnek az áfa (héta) szempontjából.

Jogi háttér, tényállás és a nemzeti bíróság kérdése:

Szekszárd város és Szálka község (Tolna megye) területén főként talajjavítási és vízelvezetési beruházást megvalósító, majd a beruházás műtárgyait üzemeltető nonprofit társaságok a projekt kivitelezésével egy magáncéget bíztak meg, amely az elvégzett munkáról áfát tartalmazó számlákat bocsátott ki. A beruházás főként állami és uniós forrásokból valósult meg, a nonprofit társaságok pedig az érintett földterületek tulajdonosaitól a műtárgyak üzemeltetéséért egy csekély összegű díjat szednek be.

A nonprofit társaságok e számlákkal kapcsolatban adólevonási jogot kívántak gyakorolni, amit azonban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) nem engedélyezett azzal az indokkal, hogy azok nem végeznek az áfa törvény szerinti gazdasági tevékenységet, és így az áfa szempontjából nem minősülnek adóalanyoknak.

A nonprofit társaságok bírósági úton vitatják a NAV álláspontját, és az ügyben felülvizsgálati bíróságként eljáró Kúria lényegében arra a kérdésre vár választ az Európai Bíróságtól, hogy az uniós héa (hozzáadottérték-adó, amelynek magyarországi megfelelője az áfa) irányelv értelmében az érintett társaságok az adólevonási jog gyakorlására jogosult adóalanyok minősülnek-e.

A Bíróság döntése és annak indokolása:

2016. június 2-án meghozott ítéletében a Bíróság mindenképp megállapítja, hogy mivel az érintett nonprofit társaságok a tevékenységüket tartós bevétel elérése érdekében végzik, ezért az a héa szempontjából gazdasági tevékenységnek minősül. A Bíróság szerint a tartós bevétel fennállását nem befolyásolja sem az, hogy e társaságok csupán kiegészítő jelleggel folytatnak üzletszerű gazdasági tevékenységet, sem pedig az, hogy a kérdéses beruházásokat nagyrészt közpénzből finanszírozták.

Ez után a Bíróság kimondja, hogy a szóban forgó mezőgazdasági létesítmények üzemeltetése – a rendelkezésre álló információk alapján, amelyek pontosságát és teljességét a Kúriának kell ellenőriznie – ellenérték fejében végett szolgáltatásnyújtásnak tekinthető. Ez annak ellenére így van, hogy az ingatlan tulajdonosok által fizetett üzemeltetési díj csekély összegű, mivel az ellenérték fejében teljesített ügyletként való minősítés szempontjából nincs jelentősége annak a

körülménynek, hogy a gazdasági ügylet az önköltségi árnál magasabb vagy alacsonyabb áron valósul-e meg.

Tekintettel arra, hogy az érintett nonprofit társaságok gazdasági tevékenységet folytatnak és ennek keretében a szolgáltatásaikat ellenérték fejében nyújtják, e társaságok a héa szempontjából – a Kúria által végzett említett ellenőrzés függvényében – adóalanyok minősülhetnek.

2.

Ügyszám: *Az Európai Unió Bírósága 2013. július 18-ai ítélete a C-218/12. sz. ügyben*

Tárgy: Az elektronikus hírközlés gazdasági szereplőit a nemzeti szabályozó hatóságok működési költségeinek fedezetére szánt díj fizetésére kötelező nemzeti szabályozás – Elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások – 2002/20/EK irányelv – 12. cikk – Az érintett ágazat vállalkozásaira kivetett igazgatási díjak

Az ügy:

1996 óta az Olaszországban közüzemi szolgáltatást nyújtó gazdasági szereplőknek – az e szolgáltatásokat ellenőrző hatóságok működési költségei címén – kötelező járulékot kell fizetniük. Az elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó vagy elektronikus hírközlő hálózatot szolgáltató gazdasági szereplők szintén e szabályozás hatálya alá tartoznak.

Az elektronikus hírközlési ágazat gazdasági szereplőit a közüzemi szolgáltatások szabályozó hatóságai működésére tekintettel terhelő járulékfizetési kötelezettséget az 1995. november 14-i 481/1995 törvény vezette be. Ezen törvény 2007-ben hatályba lépő módosítása óta a felügyeleti hatóságok, köztük az AGCOM állami költségvetés által nem fedezett működési költségeit az e hatóságok hatáskörébe tartozó ágazat gazdasági szereplői fedezik. E járulék összegét az érintett hatóság határozatban rögzíti, és nem az haladhatja meg az e gazdasági szereplők forgalmának 2 ezrelékében meghatározott törvényes felső határt. A járulékot közvetlenül az AGCOM részére kell megfizetni.

Ennek keretében az AGCOM jogosult rendeleti jellegű aktusokban meghatározni a járulék összegét és fizetésének módját, amely aktusokat a minisztertanács elnöke elé kell terjeszteni jóváhagyásra.

Ezt követően az éves és többéves állami költségvetés kialakításának szabályairól szóló, 2009. december 23-i 191. sz. törvény (2010. évi költségvetési törvény) további rendelkezéseket vezetett be, amelyekkel egyrészt tovább csökkentette az AGCOM működési költségeinek finanszírozásából az államot terhelő részt, másrészt 2012-ig bizonyos állami hatóságok, köztük az AGCOM finanszírozásának más állami hatóságokhoz történő átcsoportosításának rendszeréről is rendelkezett.

Ebben az összefüggésben az elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó vagy elektronikus hírközlő hálózatot szolgáltató gazdasági szereplők tekintetében az AGCOM vizsgálatot folytatott a 266/2005. sz. törvény szerinti járulékfizetési kötelezettség betartásának ellenőrzése érdekében.

E vizsgálat alapján az AGCOM a Vodafone Omnitel NV-vel, a Fastwebbel, a Wind Telecomunicazioni SpA-vel,

a Telecom Italia SpA-val illetőleg a Sky Italia srl-lel közölt olyan határozatot, amelyben arról tájékoztatta ezeket a társaságokat, hogy a 2006–2010. években nem fizették meg a működési költségek címén járó járulékok egy részét, és felszólította őket, hogy ezen tartozásaikat 30 napos határidőn belül fizessék meg. Az említett gazdasági szereplők ekkor keresetet indítottak a kérdést előterjesztő bíróság előtt e határozatok hatályon kívül helyezése iránt. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatok szerint az alapügy felperesei arra hivatkozva vitatják a követelt összegeket, hogy a díjak olyan tételek fedezésére irányulnak, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül e hatóságnak az engedélyek kiadásában megnyilvánuló előzetes piaci szabályozással összefüggésben felmerülő működési költségeihez.

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban a Tribunale amministrativo regionale per il Lazio az engedélyezési irányelv 12. cikkének és az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK irányelv, az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáféréstől, valamint azok összekapcsolásáról szóló 2002/19/EK irányelv és az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló 2002/20/EK irányelv módosításáról szóló, 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (13) preambulumbekezdésének elemzése alapján kifejti, hogy az előtte folyamatban lévő eljárásban szóban forgó nemzeti szabályozás szerint az AGCOM-nak az állami költségvetés által nem fedezett költségeit a szabályozott ágazat területén működő piaci szereplők által fizetett díjak fedezik az ezen piaci szereplők általi értékesítésekből és szolgáltatásnyújtásokból származó bevételen alapuló mechanizmus alapján, ami lehetővé teszi, hogy az egyes piaci szereplőktől megkövetelt díjakban különbséget tegyenek a piaci szereplők gazdasági teljesítőképessége szerint. E bíróság szerint az uniós jogból mindazonáltal az következik, hogy a gazdasági szereplőkre kivetett igazgatási díj kizárólag a nemzeti szabályozó hatóságok által ténylegesen viselt költségek tekintetében lehet indokolt, és nem bármilyen jellegű, hanem kizárólag az engedélyek kiadásában megnyilvánuló előzetes szabályozási tevékenység gyakorlásával összefüggésben. E bíróság számára úgy tűnik, hogy az AGCOM által beszedett díjakat az e szabályozás érdekében felmerült költségek összegére kell korlátozni.

E körülmények között a Tribunale amministrativo regionale per il Lazio felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő – a C-228/12–C-232/12. és C-254/12–C-258/12. sz. ügyekben azonos szövegű – kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Ügy kell-e értelmezni a közösségi ágazati rendelkezéseket – különösen az [engedélyezési] irányelv rendelkezéseit –, hogy azokkal ellentétes a jelen végzésben hivatkozott nemzeti szabályozás, különösen a [2005. évi 266. sz.] törvény, többek között amiatt, ahogyan azt a jelen ügyben a szabályozás terén konkrétan alkalmazzák?”

A Bíróság elnökének 2012. június 15-i végzése az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából elrendelte a C-228/12–C-232/12. sz. és a C-254/12–C-258/12. sz. ügyek egyesítését.

A döntés:

A 2009. november 25-i 2009/240/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (engedélyezési irányelv) 12. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az alapügyben előfordulóhoz hasonló tagállami szabályozás, amely szerint az elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó vagy elektronikus hírközlő hálózatot szolgáltató vállalkozások kötelesek a nemzeti szabályozó hatóságok részére az állam által nem finanszírozott összes költségük fedezésére szánt és az e vállalkozások által megvalósított bevétel alapján meghatározott összegű díjat fizetni, feltéve hogy ez a díj kizárólag az e rendelkezésben említett tevékenységekhez kapcsolódó költségek fedezésére szolgál, hogy az e díj címén befolyt összes bevétel nem haladhatja meg az ezen igazgatási tevékenységekhez kapcsolódó költségek teljes összegét, és hogy az említett igazgatási díjakat tárgyilagossá, átláthatóvá és arányos módon osszák meg a vállalkozások között, amit a kérdés előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

A döntés indokolása:

A Bíróság Hivatalához 2013. március 8-án benyújtott levelével a Fastweb – a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényre hivatkozva – a szóbeli eljárás megnyitását kérte. A Fastweb azt állította, hogy 2012. november 29-én, a jelen ügyekben zajló eljárás írásbeli szakaszának befejezését követően az AGCOM közzétette az olasz kormány közleményét, amelyben az arra hívta fel ezt a hivatalt, hogy ne hosszabbítsa meg az AGCOM finanszírozási rendszerére vonatkozó nemzeti szabályozást, mivel az nincs összhangban az uniós joggal.

Ebben a tekintetben rá kell mutatni, hogy eljárási szabályzata 76. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Bíróság az előadó bíró javaslatára és a főtanácsnok meghallgatását követően úgy döntött, hogy mellőzi a tárgyalás tartását, mivel úgy ítélte meg, hogy az eljárás írásbeli szakasza során benyújtott beadványok és észrevételek alapján a határozathozatalhoz elegendő információval rendelkezik.

Ezen kívül emlékeztetni kell arra, hogy ugyanezen szabályzat 83. cikke alapján a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának megnyitását vagy újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha valamely fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel.

A jelen esetben a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően megállapítja, hogy minden szükséges adat rendelkezésre áll a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdés megválaszolásához, és az ügyet nem kell olyan érv alapján vizsgálni, amely előtte nem került megvitatásra, valamint a Fastweb által felhozott új tény a Bíróság határozatára nézve nem döntő jelentőségű az előzetes döntéshozatali határozathoz.

E körülmények között el kell utasítani a Fastwebnek a szóbeli szakasz újbóli megnyitására vonatkozó kérelmét.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

Az olasz kormány kételyeit fejezi ki az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatósága tekintetében, megjegyezve, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmazza a tényállás és az alapügyekben alkalmazandó olasz szabályozás megfelelő ismertetését.

Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog nemzeti bíróság számára hasznos értelmezésének szüksége megköveteli, hogy a nemzeti bíróság meghatározza az általa felvetett kérdés ténybeli és jogszabályi hátterét, vagy legalábbis kifejtse azokat a ténybeli körülményeket, amelyeken e kérdés alapul.

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban előadott információknak továbbá nemcsak azt kell lehetővé tenniük, hogy a Bíróság érdemi választ adjon, hanem azt is, hogy a tagállamok kormányai, valamint az egyéb érdekelt felek az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének megfelelően benyújthassák észrevételeiket.

A jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban a jogviták alapját képező tényállás ismertetése, amely kétségtől tömör, valamint az alkalmazandó nemzeti jog bemutatása lehetővé tette az alapeljárásban részt vevő felek és a tagállami kormányok számára az előterjesztett kérdésre vonatkozó észrevételeik benyújtását, amint azt az említett alapeljárásban részt vevő felek, valamint az olasz, a belga, a holland és a portugál kormány, továbbá az Európai Bizottság által a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételek is tanúsítják. Az említett határozatokra tekintettel a Bíróság elegendő ténybeli és jogi elemmel rendelkezik ahhoz, hogy az érintett uniós jogszabályokat értelmezze és az előterjesztett kérdésekre hasznos választ adjon.

Ilyen körülmények között az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket elfogadhatónak kell tekinteni.

Az ügy érdeméről

Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az uniós jogot úgy kell-e értelmezni, hogy azal ellentétes az alapügyben előfordulóhoz hasonló tagállami szabályozás, amely szerint az elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó vagy elektronikus hírközlő hálózatot szolgáltató vállalkozások kötelesek a nemzeti szabályozó hatóságok részére az állam által nem finanszírozott összes költségük fedezésére szánt és az e vállalkozások által megvalósított bevétel alapján meghatározott összegű díjat fizetni.

Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az engedélyezési irányelv nemcsak az általános felhatalmazások, illetve a rádiófrekvencia- vagy számhasználati jogok megadására irányuló eljárások szabályaira és azok tartalmára vonatkozik, hanem az említett eljárásokhoz kötődő azon pénzügyi

terhek természetére és terjedelmére vonatkozó szabályokra is, amelyeket a tagállamok az elektronikus hírközlési szolgáltatások ágazatában vehetnek ki a vállalkozásokra.

Az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásának és az elektronikus hírközlő hálózatok szolgáltatásának az engedélyezési irányelv által rögzített szabadságát biztosító jogi háttér hatékony érvényesülését gátolná az, ha a tagállamok szabadon határozhatnák meg az ágazat vállalkozásai által viselendő pénzügyi terheket.

Ami a szolgáltatást nyújtó vagy hálózatot szolgáltató vállalkozásokra a nemzeti szabályozó hatóságnak a felhatalmazási rendszer fenntartásával és a használati jogok megadásával összefüggő tevékenységei finanszírozása céljából kivetett igazgatási díjakat illeti, azokat az engedélyezési irányelv 12. cikke szabályozza, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság által említett 2009/140 irányelv egyáltalán nem módosított.

Az engedélyezési irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjából kitűnik, hogy a tagállamok az általános felhatalmazás keretében szolgáltatást nyújtó vagy hálózatot szolgáltató vállalkozásokra, illetve a rádiófrekvencia- vagy számhasználati joggal rendelkező vállalkozásokra csak olyan igazgatási díjat vehetnek ki, amely azoknak az igazgatási költségeknek az összességét fedezi, amelyek az általános felhatalmazási rendszer, a használati jogok és az ezen irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében említett egyedi kötelezettségek kezelése, ellenőrzése és alkalmazása során felmerülnek, amelyek között szerepelhet a nemzetközi együttműködés, a harmonizáció és szabványosítás, a piacelemzés, az ellenőrzés és egyéb piaci ellenőrzés költsége, valamint a másodlagos jogszabályok és a közigazgatási határozatok – például hozzáférésre és összekapcsolásra vonatkozó határozatok – elkészítésével és végrehajtásával összefüggő szabályozási munka költsége.

Ezek a díjak csak az előző pontban említett tevékenységekkel összefüggő költségeket fedezhetik, és nem foglalhatnak magukban más feladatokhoz kapcsolódó költségeket.

Következésképpen, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, az engedélyezési irányelv 12. cikke alapján kivetett díjak nem a nemzeti szabályozó hatóságok bármilyen jellegű költségeinek fedezetére szolgálnak.

Az engedélyezési irányelv egyébiránt nem írja elő az ezen irányelv 12. cikke alapján kivethető igazgatási díjak összege meghatározásának, sem ezen díjak beszédésének módját. Mindazonáltal egyrészt az említett irányelv 12. cikkének (2) bekezdéséből – együttes olvasatban ugyanezen irányelv (30) preambulumbekzdésével – kitűnik, hogy az említett díjaknak a jelen ítélet 38. pontjában említett tevékenységek tényleges igazgatási költségeit kell fedezniük, és egyensúlyban kell állniuk ezekkel a költségekkel. Így a tagállamokhoz e díj címén befolyt összes bevétel nem haladhatja meg az ezen igazgatási tevékenységekhez kapcsolódó költségek teljes összegét. Másrészt az engedélyezési irányelv 12. cikke (1) bekezdésének b) pontja kötelezi a tagállamokat, hogy az említett igazgatási díjakat tárgyilagos, átlátható és arányos módon osszák meg a vállalkozások között.

A fenti megfontolások összességéből következően, noha a tagállamok jogosultak az elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó vagy elektronikus hírközlő hálózatot szolgáltató vállalkozásokra díjat kivetni a nemzeti szabályozó hatóságok

tevékenységének finanszírozása céljából, ennek az a feltétele, hogy ez a díj kizárólag az engedélyezési irányelv 12. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett tevékenységekhez kapcsolódó költségek fedezetére szolgálhat, hogy az e díj címen befolyt összes bevétel nem haladhatja meg az ezen igazgatási tevékenységekhez kapcsolódó költségek teljes összegét, és hogy az említett igazgatási díjakat tárgyilagossá, átlátható és arányos módon osszák meg a vállalkozások között, amit a kérdés előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

3.

Ügyszám: *Az Európai Unió Bírósága 2016. április 21-ei ítélete a C-377/14. sz. ügyben*

Tárgy: Előzetes döntéshozatal – 93/13/EGK irányelv – 7. cikk – A fizetési képtelenségi eljárásra irányadó nemzeti szabályok – Fogyasztói hitelmegállapodásból eredő adósságok – Tényleges bírósági jogorvoslat – A melléklet 1. pontjának e) alpontja – A kártérítés összegének aránytalan jellege – 2008/48/EK irányelv – A 3. cikk l) pontja – A teljes hitelösszeg – Az I. melléklet I. pontja – A lehívás összege – A teljeshitelidő-mutató kiszámítása – A 10. cikk (2) bekezdése – Tájékoztatási kötelezettség – Hivatalból történő vizsgálat – Szankció.

Az ügy:

A Radlinger házaspár 2011 augusztusában 1 170 000 cseh korona (CZK) (körülbelül 43 300 euró) összegű fogyasztói hitelmegállapodást kötött a Smart Hypo s.r.o. nevű társasággal. Vállalták, hogy visszafizetnek a hitelezőnek 2 958 000 CZK (körülbelül 109 500 euró) összeget 120 havi részletben (28,9 %-os THM³ mellett), valamint jelentős mértékű kötbért fizetnek neki abban az esetben, ha nem tennék eleget szerződéses kötelezettségeiknek.

A Finway, amelynek a Smart Hypo s.r.o. átengedte a Radlinger házaspárral szemben fennálló követeléseit, 2011 szeptemberében felszólította őket a tartozás egészének – ideértve a kamatokat, költségeket és a kötbért – azonnali hatállyal történő visszafizetésére. Ezt a lépést az a körülmény indokolta, hogy a megállapodás megkötésekor a házaspár elhallgatta, hogy ingatlanjaikat 4285 CZK (körülbelül 160 euró) összeg erejéig végrehajtás alá vonták.

2013 áprilisában a Krajský soud v Praze (prágai regionális bíróság, Cseh Köztársaság) kimondta a Radlinger házaspár fizetési képtelenségét, és velük szemben fizetési képtelenségi eljárást indított. Ezen eljárás keretében a házaspár vitatta a Finway által követelt (4 405 531 CZK, vagyis körülbelül 163 000 euró) összeget.

Ezzel összefüggésben a Krajský soud v Praze azt kérdezi a Bíróságtól, hogy az uniós jog fogyasztóvédelmi szabályával ellentétes-e a cseh szabályozás, amely nem teszi lehetővé a fizetési képtelenség tárgyában eljáró bíróság számára egy fogyasztói szerződésben kikötött feltétel tisztességtelen jellegének hivatalból történő felülvizsgálatát. A cseh bíróság egyebekben azt kívánja tudni, hogy a nemzeti bíróságnak kö-

telessége-e hivatalból vizsgálni, hogy a fogyasztói hitelmegállapodásokra vonatkozó és azokban kötelezően feltüntetendő információkat e megállapodások világos és egyértelmű módon tartalmazzák-e.

A döntés:

- 1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti eljárási szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely fizetési képtelenségi eljárásban egyrészt nem teszi lehetővé azt, hogy az eljáró bíróság hivatalból vizsgálja azon szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét, amelyekből az említett eljárás keretében bejelentett követelések erednek, jöllehet e bíróságnak rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek, másrészt az említett bíróság számára kizárólag a nem biztosított követelések felülvizsgálatát teszi lehetővé, és azt is csak korlátozott számú, az e követelések megszűnésére vagy elévülésére vonatkozó kifogások alapján.
- 2) A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az előírja az ezen irányelv értelmében vett fogyasztói hitelmegállapodásból eredő követelések vizsgálatának tárgyában fennálló jogvitában eljáró nemzeti bíróság számára, hogy hivatalból vizsgálja az e rendelkezésben előírt tájékoztatási kötelezettség betartását, és a nemzeti jogban e kötelezettség megsértésére előírt valamennyi következményt levonja, feltéve, hogy e szankciók megfelelnek az említett irányelv 23. cikkében foglalt követelményeknek.
- 3) A 2008/48 irányelv 3. cikkének l) pontját és 10. cikkének (2) pontját, valamint ezen irányelv I. mellékletének I. pontját akként kell értelmezni, hogy a teljes hitelösszeg és a lehívás összege a fogyasztó rendelkezésére bocsátott összegek egészét jelöli, ami kizárja a kölcsönadó által az érintett hitelhez kapcsolódó költségek megfizetésére szánt és a fogyasztónak ténylegesen nem folyósított összegeket.
- 4) A 93/13 irányelv rendelkezéseit akként kell értelmezni, hogy annak vizsgálata körében, hogy a kötelezettségét nem teljesítő fogyasztótól megkövetelt kártérítés összege aránytalanul magas-e ezen irányelv melléklete 1. pontjának e) alpontja értelmében, a megállapodás szerinti összes kötbérikötés együttes hatását szükséges értékelni attól függetlenül, hogy a hitelező ténylegesen megköveteli-e azok teljes mértékű teljesítését, és adott esetben a nemzeti bíróságok feladata, hogy – az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerint – levonják az egyes feltételek tisztességtelen jellegének megállapításából eredő következményeket, és eltekintsenek minden olyan feltétel alkalmazásától, amelynek tisztességtelen jellege megállapítást nyert, biztosítva, hogy a szóban forgó feltétel ne jelentsen kötelezettséget a fogyasztóra nézve.

³ Teljeshitelidő-mutató.

A döntés indokolása:

A Bíróság ítéletében megállapítja, hogy a nemzeti bíróságnak az uniós jog fogyasztóvédelmi szabályai⁴ eladók vagy szolgáltatók részéről történő betartásának hivatalból történő felülvizsgálatára vonatkozó kötelezettségét a fizetéseképtelenségi eljárások keretében is alkalmazni kell, és az érinti a fogyasztói hitelmegállapodásokra irányadó szabályokat is.

Így a Bíróság kimondja, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekről szóló irányelvvel⁵ ellentétes a cseh szabályozás, amely fizetéseképtelenségi eljárás keretében nem teszi lehetővé, hogy a bíróság hivatalból vizsgálja valamely, fogyasztói szerződésben kikötött feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét, jóllehet e bíróságnak rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek. Ugyanezen irányelvvel továbbá ellentétes az ügy tárgyát képező szabályozás, amelyben az csak korlátozott számú indok (elévülés vagy megszűnés) alapján engedélyezi bizonyos követelések vitatását.

A Bíróság megállapítja továbbá, hogy a fogyasztói hitelmegállapodásokról szóló irányelv értelmében az ilyen megállapodásból eredő követelésekre vonatkozó jogvitában eljáró nemzeti bíróságnak ugyancsak hivatalból kell vizsgálnia, hogy a hitelre vonatkozó és az ilyen megállapodásban feltüntetendő információkat (például a THM-et) a megállapodás világos és egyértelmű módon tartalmazza-e. Ezt követően e nemzeti bíróságnak le kell vonnia a tájékoztatási kötelezettség megsértése tekintetében a nemzeti jog által előírt valamennyi következményt (a szankcióknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük).

Ezen kívül a Bíróság pontosítja, hogy ezen utóbbi irányelv értelmében a „teljes hitelösszegbe” nem számítható bele a „hitel teljes költsége” alá tartozó semmilyen összeg, vagyis az érintett hitel címén vállalt kötelezettségek teljesítésére szánt összegek, mint amilyenek az adminisztrációs költségek, a kamatok, a jutalékok, és más típusú, olyan költségek, amelyeket a fogyasztónak fizetnie kell. Ezen összegeknek a teljes hitelösszegbe történő jogellenes beszámítása a teljes hitelösszeg alapján számítandó THM alulértékeléséhez vezet, és következképpen befolyásolja azon információk pontosságát, amelyeket a megállapodásban fel kell tüntetni.

Végezetül, a nem fizető fogyasztó számára előírt kötbérek tisztességtelen jellegével kapcsolatban a Bíróság megállapítja, hogy a nemzeti bíróságnak az összes szerződési feltétel együttes hatását kell értékelnie, és amennyiben megállapítja közülük több feltétel tisztességtelen jellegét, el kell tekintenie valamennyi (és nem csak némelyik) tisztességtelen feltétel alkalmazásától.

⁴ A Bíróság már elismerte e kötelezettség fennállását egyes, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek, az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések és a fogyasztási cikkek adásvétele és a kapcsolódó jótállás területén alkalmazandó uniós jogi rendelkezések vonatkozásában.

⁵ A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv.

II.

A Kúria döntései:

II.a.)

A Kúria Önkormányzati Tanácsának döntése:6

Ügyszám: *Köf.5064/2014.*

Tárgy: Kilátó magasításának építésügyi szabályai

Vizsgált jogszabály: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a Nyíregyháza 19/2005. (V. 5.) Kgy. rendelettel jóváhagyott helyi építési szabályzatának módosításáról és egységes szerkezetű szövegének megállapításáról szóló 21/2007. (VI. 12.) Kgy. rendelet (a továbbiakban: Ör.) 13. § (2) bekezdés c) pontja

Törvényességi probléma:

A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt lévő 17.K.27.352/2015. számú ügyben az I.r és a II.r. felperesek egy erdei kilátó építésével kapcsolatos építési engedély tárgyában az alperes által hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezték. A kilátó megvalósítását a felperesek azért sérelmezték, mert a kilátó tervezett építési magassága miatt sérülhet azon védendő magánérdekük, hogy az ingatlanukra ne lehessen belátni. A bíróság a végrehajtás felfüggesztését megismételt eljárásban elrendelte, melynek során azt mérlegelte, hogy a keresettel támadott határozat végrehajtásával egy olyan építmény jön létre, mely sértheti a felperesek intimitásához fűződő magánérdekét.

Az ügyben eljáró bíróság az építésügyi határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárását felfüggesztette és a Kúria Önkormányzati Tanácsához fordult, kérte az Ör. 13. § (2) bekezdés c) pontjának törvényességi vizsgálatát és megsemmisítését.

Az Ör. 13. § (2) bekezdés c) pontja korábban egységesen úgy rendelkezett, hogy az újonnan elhelyezendő építmények magassága nem haladhatja meg a 6,5 métert. Az Ör. módosítását követően ezen rendelkezés úgy szült, hogy az újonnan elhelyezendő építmények magassága nem haladhatja meg a 6,5 métert, „*kivéve a Sóstó Gyógyfürdő területén már meglévő turisztikai célú kilátót, aminek magassága nem haladhatja meg a 40 métert, ez felújítható, bővíthető és helyette a fenti paraméterekkel új építmény is építhető*”.

Az indítványozó bíróság szerint a módosított rendelkezés sérti az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Értv.) 13. § (1) és (2) bekezdését, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált területfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 2. § 2. pont a) és b) alpontjait. Az indítványozó szerint a fenti magasabb szintű jogszabály jelölt rendelkezései azért sérültek, mert az Ör. az egészségügyi, szociális, turisztikai rendeltetésű erdőzónában fekvő területekkel kapcsolatban olyan rendelkezést léptetett életbe, amely kizárólag a Sóstó Gyógyfürdő területén már meglévő turisztikai

⁶ A döntést BALOGH Zsolt (kúriai bíró) dolgozta fel.

kai célú kilátóra vonatkozik. Ennek magasságára az általános szabálytól eltérően 40 méteres magasságot engedélyezett.

A bíróság szerint az erdőzónákra vonatkozó övezetekre irányadó építési jogokat a Helyi Építési Szabályzatban az övezet egészére egységesen kell meghatározni, tehát az azonos övezetben lévő ingatlanokat azonos építési jogok illetik meg. Amennyiben a szabályozással az övezetből egyetlen ingatlant is kiemelnek, az indítványozó szerint sérül a tulajdonosi jogegyenlőség, továbbá a településrendezés legkisebb szabályozási egységére vonatkozó jogszabályi előírás is. Mivel az Ör. támadott rendelkezése egyetlen ingatlan beépítésének szabályait az övezetbe tartozó összes többi ingatlantól eltérően állapította meg, ezért sérültek az Étv., illetve a Korm. rendelet jelölt rendelkezései.

Az indítványozó a Pp.-re utalással az Ör. 13. § (2) bekezdés c) pontjának megsemmisítését és egyedi ügyben az alkalmazási tilalom kimondását kezdeményezte.

A Kúria az indítványt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 52. §-a alapján megküldte az érintett önkormányzatnak állásfoglalás beszerzése céljából. Az érintett önkormányzat szerint az Ör. vizsgálni kért rendelkezése más jogszabályt nem sért.

Az érintett önkormányzat elsőként arra utalt, hogy az Ör. módosításáról szóló rendelet 2014. szeptember 6-án lépett hatályba, az Étv. indítványozó által jelölt 13. § (2) bekezdés pedig 2016. január 1-jén, így olyan jogszabályi rendelkezéshez kellene mérni az Ör. vizsgált szabályát, amely megalkotásakor még nem volt hatályban.

Az érintett önkormányzat ezt követően kifejtette, hogy a módosítás elrendelése egy telektömböt érint, hiszen úttal és vízgazdálkodási területtel lehatárolt területrésze lett meghatározva a szabályozás. A meglévő kilátó igaz, hogy egy helyrajzi számon helyezkedik el, de telektömbön belül, mint együtt tervezendő terület. Az Ör., azaz a helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításánál a meglévő állapotot is figyelembe kell venni. A módosítás csak pontosítja az erdőzónában található egyetlen kilátó magasságának felső határát, figyelemmel a kilátó rossz állapotára, valamint a megnövekedett lombkorona-szintre. Véleménye szerint a város egy-egy részére érvényes előírásokat tartalmazó szabályozás olyan sajátos jogintézmény, amely lehetővé teszi, hogy ugyanolyan övezeti besorolású területen más-más építési jogok alakuljanak ki úgy, hogy figyelembe veszi a kialakult állapotot is.

Az érintett önkormányzat felhívta a figyelmet az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet egyes előírásokról való eltérés feltételei című részre, amely rögzíti, hogy meghatározott településrendezési követelményeknél szigorúbb és megengedő követelményeket a helyi építési szabályzat megállapíthat. Az érintett önkormányzat szerint tehát a jogszabály-sértés nem áll fenn. Kérte az indítvány elutasítását.

A döntés:

A Kúria az Ör. vizsgálni kért rendelkezését nem találta törvénysértőnek. Megállapította, hogy nem törvénysértő az a helyi építési szabályzatban foglalt előírás, amely az erdő-

használatra szánt területen a már meglévő kilátó felújítása során a kilátó magasságának megnövelését lehetővé teszi.

A döntés indoka:

A Kúria elsőként – az érintett önkormányzat állásfoglalása alapján – arra mutatott rá, hogy az önkormányzati rendeleteknek mindig a hatályos más jogszabályokkal kell összhangban lenni, ha a magasabb szintű jogszabály módosul, akkor az önkormányzati rendeletet ahhoz kell igazítani. Ez alól kivételt képeznek az önkormányzati rendeletek megalkotásának eljárási szabályai: a rendeletek megalkotásakor értelemszerűen az akkor hatályos eljárási szabályok szerint kell eljárni. Ha később, az adott tárgyú önkormányzati rendeletek megalkotására vonatkozóan új, eltérő eljárási szabályok lépnek életbe, akkor – hacsak az új szabályok nem rendelkeznek másként – a korábbi rendeletalkotási eljárást nem kell megismételni, nem kell az új eljárásrendben új jogszabályt alkotni. A helyi építési szabályzat és szabályozási terv megalkotására mind korábban, mind pedig a jelenleg hatályos szabályok szerint speciális előírások vonatkoznak.

Jelen ügyben az indítványozó nem az Ör. megalkotására vonatkozó eljárási szabály sérelmét állítja. Az indítványozó szerint jogszabálysértő az Ör. 13. § (2) bekezdés c) pontjába foglalt azon rendelkezés, amely szerint a Sóstógyógyfürdő területén már meglévő turisztikai célú kilátó magassága akár 40 méter is lehet.

Az Étv. 7. § (1) bekezdése a településfejlesztés és településrendezés célját fogalmazza meg, amelybe többek között beletartozik a lakosság életminőségének és a település versenyképességének javítása, a jó minőségű környezet kialakítása. Mind az Étv. 7. § (1) bekezdése, mind a (2) bekezdése hangsúlyt helyez a közérdek és magánérdek összhangjának megteremtésére. Az Étv. 7. § (2) bekezdése szerint a településfejlesztés és a településrendezés során biztosítani kell a területek közérdeknek megfelelő felhasználását a jogos magánérdekekre tekintettel. Az Étv. 7. § (2) bekezdés b) pontja alapján figyelembe kell venni a megőrzésre érdemes történeti vagy településképi jelentőségű településrészek és az építészeti és régészeti örökség védelmét, felújítását és továbbfejlesztését, valamint az értékes építmény és tájrészlet látványát (rálátás), továbbá az ingatlanról feltároló kilátás védelmét, annak mértékéig, hogy az az érintett telkek szabályos beépítését ne akadályozza.

Megállapítható, hogy a fenti szabályokba nem ütközik az Ör. azon rendelkezése, amely a már meglévő kilátó felújítását, vagy helyette új kilátó építését teszi lehetővé nagyobb magasságban. Ez, mint közérdekűnek cél (turisztikai fejlesztés) az Étv. jelölt szabályai alapján elfogadható (hangsúlyozandó, hogy a normakontroll keretei között, s nem pedig az egyedi ügy elbírálása szempontjából). A kilátói magasság megnövelése Ör.-ben foglalt módjának ésszerű indoka lehet – az érintett önkormányzat állásfoglalásában kifejtett – lombkorona szint megnövekedése.

Az Étv. 13. § (1) bekezdése értelmében „[a]z építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének

felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban kell megállapítani”. A Kúria megítélése szerint ennek alapján jár el az érintett önkormányzat, amikor megalkotta az Ör.-t.

Az indítványozó által megjelölt további rendelkezés – amelyet az Ör. 13. § (2) bekezdés c) pontja álláspontja szerint sért – a Korm. rendelet 2. § 2. pont a) és b) alpontjai. E szabályok szerint a Korm. rendelet alkalmazásban „együtt tervezendő terület:

a) egy vagy több településszerkezeti egység, vagy

b) legalább a sajátos használat szerint azonos, vagy a tervezett szabályozás szempontjából kapcsolódó telektömbök együtteséből álló, együttműködő összefüggő terület.”

Az indítvány szerint az építési jogokat a helyi építési szabályzatban az övezet egészére egységesen kell meghatározni, ha az övezetből a szabályozás egy ingatlant kiemel, sérül a tulajdonosi jogegyenlőség, illetve a településrendezés legkisebb szabályozási egységére vonatkozó jogszabályi előírás.

A Kúria a fentiekkel kapcsolatban elsőként azt rögzíti, hogy az Ör. 13. §-a a védelmi rendeltetésű erdőzóna, illetve az egészségügyi-szociális-turisztikai rendeltetésű erdőzóna szabályait fogalmazza meg. Ez utóbbit tekintve a következőképpen rendelkezik:

„a) A terület elsődlegesen a közcélú egészségügyi-szociális-turisztikai rendeltetésű erdőhasználat céljára szolgál.

b) A 100 000 m²-t meghaladó területnagyságú telken – kivéve az ettől kisebb, közhasználati jelleggel bíró kialakult állapotú ingatlanokat – az erdő rendeltetésének megfelelő építmények helyezhetők el – legfeljebb 1%-os beépítettséggel. A beépített területekhez legfeljebb kétszer nagyobb közhasználat elől elzárt terület tartozhat. Az így igénybevett telekrészen kívüli területek tulajdoni állapottól függetlenül a közhasználat elől nem zárhatók el.

c) Az újonnan elhelyezendő építmények magassága nem haladhatja meg a 6,5 m-t – kivéve a Sóstógyógyfürdő területén már meglévő turisztikai célú kilátót, aminek magassága nem haladhatja meg a 40 m-t, ez felújítható, bővíthető és helyette a fenti paraméterekkel új építmény is építhető.”

Megállapítható tehát, hogy az Ör. támadott szabálya nem egy lakóházas övezetet érintően rendelkezik maximum 40 méter magasságú kilátó megépítésének lehetőségéről, hanem elsődlegesen egy erdőhasználat céljára szolgáló területre vonatkozik. Ezek a szabályok egységesen szolgálják az egészségügyi-szociális-turisztikai célt, nem sérül a tulajdonosi jogegyenlőség azáltal, hogy e rendelkezések alapján esetlegesen megépítendő, a korábbi 6,5 métert meghaladó kilátóról rálátás nyílik magántulajdonban álló ingatlanra.

Az építési jogok egyenlő garantálásával, illetve a településrendezés legkisebb szabályozási egységére vonatkozó indítványozói felvetés kapcsán a Kúria a következőket állapította meg:

A Kúriának a Köf.5027/2014/3. számú határozatában azt kellett eldöntenie (mintegy a jelen ügyben felvetettek fordítottját), hogy elfogadható-e ha az egy helyrajzi számon lévő telek különböző részei más-más építési övezetekhez tartoznak. E határozat szerint: „a helyi szabályozási tervvel szemben támasztott övezeti besorolásokon belüli egységesség szabályából

nem következik, hogy az övezeti besorolás kizárólag a telekhátárokat követheti”.

Jelen ügyben a kilátó egy helyrajzi számon van, de a telektömbön belül. A Korm. rendelet 2. § 2. pont b) alpontja értelmében együtt tervezendő terület a legalább a sajátos használat szerint azonos, vagy a tervezett szabályozás szempontjából kapcsolódó telektömbök együtteséből álló, együttműködő összefüggő terület. Az Ör. 3. § (2) bekezdése az egészségügyi-szociális-turisztikai rendeltetésű erdőzónára vonatkozó szabályokat fogalmazza meg, e szabályban a kilátóra vonatkozó kivételszabály nem sérti az együtt tervezhető területekre irányadó, a Korm. rendelet 2. § 2. pontjában foglaltakat. A telektömbön belül együtt tervezendő terület része a már korábban is ott található kilátó is, a módosítással a terület-felhasználási zónákban változás nem történt.

A Kúria végezetül hangsúlyozta: külön eljárás a normakontroll, azaz az önkormányzati rendelet más jogszabállyal való összhangjának vizsgálata és a normakontroll alapjául szolgáló egyedi ügy elbírálása. A Kúria jelen határozatában azt döntötte el, hogy az Ör. 13. § (2) bekezdés c) pontja nem sérti az Étv. és a Korm. rendelet indítványozó által felhívott szabályait. A normakontroll azonban nem döntötte el az alapját képező építésügyi határozat bírósági felülvizsgálatára vonatkozó egyedi ügyet. A bíróságnak az ügy összes körülményeire tekintettel mérlegelve kell döntését meghoznia. A köz- és a magánérdek közötti egyensúly biztosítása érdekében a bíróság számára az egyedi ügyben mérlegelendő szempont lehet, hogy pl. a magántulajdonban lévő ingatlanokra való rálátás elkerülhető-e (fák ültetésével, magasabb kerítéssel, árnyékolókkal), ahogy be kell vonni a mérlegelésbe azt is, hogy a kilátó felújításával vagy új kilátó építésével megvalósuló közérdek előbbre való-e az általa okozott – felperesek által megjelölt – hátránnyal. Ugyan így a mérlegelés szempontja lehet, hogy a közjogi beavatkozás [az Ör. 13. § (2) bekezdés c) pontja] útján keletkezett esetleges értékvesztés kompenzálására van-e más jogi eljárás útján lehetőség. Ezek a szempontok azonban nem a normakontroll tárgyai.

II.b.)

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság döntése:⁷

Ügyszám: Kfv.II.37.886/2015/7.

Per tárgya: adatvédelmi ügy

Tényállás:

Az alpereshez panaszbejelentés érkezett, amelyben a panaszos sérelmezte, hogy a leiratkozása ellenére továbbra is érkeznek hozzá az I. rendű felperestől hírlevelek, továbbá az I. rendű felperes az elektronikus levélcímét harmadik személynek is átadta. Az alperes az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 60. § (1) bekezdése alapján adatvédelmi hatósági eljárást indított az I. rendű felperessel szemben.

⁷ A döntést DARÁK PÉTER (a Kúria elnöke) szerkesztette

A vizsgálat kiterjedt az I. rendű felperes adatkezelési gyakorlatára, a regisztrált felhasználók adatainak kezelésére, a hírlevelek és reklámok küldésének gyakorlatára, a honlapon található „Adatvédelmi és adatkezelési nyilatkozat”-ra, „Szerződési feltételek és adatvédelmi nyilatkozat”-ra, valamint a személyes adatok érintett kérelmére történő törlésének gyakorlatára. Utóbbi vizsgálat a fent megjelölt egyedi panaszon alapult. Az alperes különböző kampányokat vizsgált, és azokkal kapcsolatban az II., III., IV. és V. rendű felpereseknek történő adatátadást. Az eljárás során az alperes a tényállás tisztázása érdekében több alkalommal nyilatkozattételre hívta fel a felpereseket, valamint teszt-regisztrációt végzett.

Az alperes 2014. július 29. napján kelt határozatában

A) Az I. rendű felperest elmarasztalta, és vele szemben a következőket rendelte el.

1. Az „Adatvédelmi és adatkezelési nyilatkozat” tartalmának módosítását, és a módosított nyilatkozat megküldését az alperesnek.
2. Azt, hogy a már regisztrált felhasználókat tájékoztassa a megváltozott dokumentumról és ezek ismeretében kérje a korábbi nyilatkozat alapján regisztrált érintettek hozzájárulásának a megerősítését.
3. A meg nem erősített regisztráció esetében pedig gondoskodjon a felhasználó adatainak törléséről. Minderről pedig 30 napon belül értesítse a hatóságot.
4. Az alperes az I. rendű felperesre 750.000 forint adatvédelmi bírságot szabott ki.

B) Ezen túlmenően az alperes határozatában a II., III., IV. és V. rendű felperesek jogellenes adatkezelését megtiltotta, továbbá ennek az adatkezelési gyakorlatnak az átalakítását írta elő oly módon, hogy kérjék az I. rendű felperestől átvett adatok tekintetében a felhasználók tájékozott hozzájárulásának megerősítését, a hozzájárulást kifejezetten meg nem erősítők adatait pedig törölk. Az alperesi hatóságot értesítsék.

C) Két érintett felhasználó tekintetében az eljárást megszüntette.

Az alperes határozatának indokolásában a III. pont alatt a következő megállapításokat tette:

1. Vizsgálta az „Adatvédelmi és adatkezelési nyilatkozat”-ot, ezen belül az együttes adatkezelés kérdését, figyelemmel a 95/46/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 29. cikke alapján létrejött Adatvédelmi Munkacsoport 1/2010. számú véleményére (a továbbiakban: Vélemény). Rögzítette, hogy az adatkezelők a kapott adatokat saját céljukra, saját termékük népszerűsítésére kívánták használni és nem egy közös cél érdekében működtek együtt, így közös adatkezelési cél nem állapítható meg. Az alperes vizsgálta az érintettek hozzájárulását is, mellyel kapcsolatban megállapította, hogy regisztrációkor adott hozzájárulás megadásához szigorú követelmény a megfelelő, előzetes tájékoztatás nyújtása, az adatbázis értékesítése, mint adatkezelési cél azonban nem szerepel az adatkezelésről adott tájékoztatásban, holott ez releváns körülmény, így a tájékoztatás megtévesztő. E körben az alperes idézte az Infotv. 3. § 7. pontját, valamint a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban:

Gr.) 6. (1) és (2) bekezdéseit, valamint utalt az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ekertv.) 14. § (5) bekezdésében foglaltakra, és kiemelte, hogy a hozzájárulás definícióját a két törvény is rögzíti, némileg eltérő szóhasználattal. Az alperes mindezekből azt a határozott következtetést vonta le, hogy az érintettnek kellő információval kell bírnia arról a tényről, miszerint az adatai megadásának az egyik lehetséges következménye az, hogy az adatkezelőt közvetlen anyagi előnyhöz juttatja. Összességében megállapította, hogy nem jogszerű az a gyakorlat, hogy a nyilatkozat elfogadásával a regisztráló automatikusan hozzájárul a felsorolt társaságok adatkezeléséhez, mert az önkéntesség és a tényleges választás lehetősége a különálló adatkezelők vonatkozásában így nem biztosított. Az Infotv. 20. §-ára hivatkozással kifejtette, hogy a határozatban tételesen felsorolt nyilatkozatokban téves a felhasználók tájékoztatása az érintett jogszabályról, a jogorvoslati lehetőségről, hiszen az a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényre (a továbbiakban: Avtv.) utalás, nem jelöli meg a panasztétel helyeként az alperesi hatóságot, és nem tájékoztat a bírósági jogorvoslat lehetőségéről. Az alperes az adattörléssel kapcsolatban az Infotv. 4. (4) bekezdésének és 7. (1)-(3) bekezdéseinek a megsértését állapította meg amiatt, hogy az I. rendű felperes a már törölt személyeket tartalmazó adatbázist használta fel a hírlevél küldésekor, ennek során 26 személy törölt adatai kerültek újból kezelésre, majd nem törölte megfelelően az általa kezelt adatokat, megsértve az Infotv. 17. § (2) bekezdés b) pontját, és 3. § 13. pontját.

Az alperes az adatvédelmi bírság kiszabásának indokolása körében kifejtette, hogy az I. rendű felperes éveken keresztül folytatott nagyszámú érintett adatával kapcsolatban helytelen tájékoztatáson alapuló adatkezelést, előzetes tájékoztatási kötelezettségének nem megfelelő módon tett eleget, illetve jogellenes adatkezelést végzett a törölt személyek adatait felhasználó hírlevél küldése során. A bírság megállapítása körében értékelte az érintett kör nagyságát, a törölt adatok újbóli felhasználását, azt, hogy az alperes jelzése ellenére sem észlelte a jogellenes adatkezelést, mindezt bírságnövelő tényezőként vette figyelembe. Értékelte továbbá, hogy a törölt adatok újbóli felhasználására két alkalommal is sor került. Bírságcsökkenő körülményként értékelte, hogy az eljárás során több alkalommal módosította az I. rendű felperes az érintett nyilatkozatot, illetve annak egyes részeit. A bírság megállapítása során az alperes figyelembe vette az I. rendű felperes 2013. évi beszámoló szerinti bevételét

A kereseti kérelem és az alperesi ellenkérelem:

A felperesek kereseti kérelmeikben egyaránt az alperes határozatának hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérték.

Az alperes ellenkérelmében a felperesi keresetek elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet:

I. Az elsőfokú bíróság a felperesek kereseteit elutasította. Ítéletének indokolásában előljáróban rögzítette, miszerint a perben már nem volt vita, hogy a felperesek önálló adatkezelők. Ezt követően az elsőfokú bíróság, mindenekelőtt a felpereseknek a Grt. és az Ekertv. alkalmazása kapcsán előadott hatáskör hiányára vonatkozó kifogását vizsgálta, és megállapította, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság gyakorlata már elfogadta ezekre a jogszabályokra vonatkozó hivatkozást, továbbá rámutatott arra, hogy az Infotv. 2. § (1) bekezdése, 38. § (1) bekezdése és 60. § (1) bekezdése alapján a személyes adatok védelméhez való jog ellenőrzése és érvényre juttatása az alperes hatáskörébe tartozik. A bíróság rögzítette, hogy önmagában az a körülmény, hogy a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NMHH) jár el az Ekertv.-ben meghatározottak szerint, nem jelenti azt, hogy az alperes ne vizsgálhatná azt, hogy a gazdasági reklámhoz kerülő személyes adatok kezelése megfelel-e az Infotv. rendelkezéseinek. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az eljárás során nem sérültek sem a Grt. és az Ekertv. rendelkezései, sem a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 19. § (1) bekezdése és 22. §-a. Megjegyezte a bíróság, hogy a hatáskör meglete tekintetében irreleváns annak vizsgálata, hogy a hivatkozott email-cím személyes adatnak minősül-e, továbbá az alperesi vizsgálatnak nem ez, hanem az általános adatkezelési gyakorlat képezte alapját.

II. Az I., IV. és V. rendű felperesek azon hivatkozására nézve, hogy az alperes nem vizsgálta egyenként a felperesekre vonatkozó nyilatkozatokat, az elsőfokú bíróság álláspontja szerint iratellenes, mivel az alperes a határozat 10. oldalán tételesen rögzítette a vizsgált dokumentumokat.

Az adatkezelés céljával kapcsolatban a bíróság rögzítette, hogy a határozatban hivatkozott adatgyűjtésre vonatkozó vállalkozási szerződések alapján a megrendelők a szerződés aláírásával regisztrálók adatait vásárolják meg, a szerződés a regisztrált tagonkénti ár áfával növelt összegét is meghatározza. A fentiekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az adatkezelés célja az I. rendű felperes részéről nem kizárólag a reklámüzenetek továbbítása, hanem az adatbázis átadása érdekében az adatbázis pénzért történő értékesítése, illetve az V. rendű felperes esetében vagyoni értékkel bíró reklámfelület biztosítása volt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a tájékozott hozzájárulás abban az esetben valósult volna meg, ha az érintett információt kap arról a tényről is, hogy az adatai átadásából az I. rendű felperes közvetlen anyagi előnyhöz jut, juthat, ezen anyagi előny körében pedig kétség kívül a reklámfelület biztosítása is beletartozik. A fentiek alapján a bíróság megalapozottnak tartotta azt az alperesi álláspontot, hogy az Infotv. 3. § 7. pontja a hozzájárulás érvényességét konjunktív feltételként útján határozza meg, mely feltételek körébe az is beletartozik, hogy a hozzájárulásnak megfelelő tájékoztatáson kell alapulnia. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a hozzájárulás érvényességével kapcsolatban azt is vizsgálni kell, hogy megfelel-e az önkéntesség, mint úgyszintén konjunktív feltétel követelményének az a gyakorlat, hogy a nyilatkozatok elfogadásával a regisztráló vala-

mennyi adatkezelő esetében a hozzájárulását adja az adatai kezeléséhez. Miután az egyes felperesek általuk sem vitatottan eltérő célok érdekében kezelik az adatokat, az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a regisztrálóknak az egyes adatkezelőknél külön-külön kell kezdeményezniük az adattörlést.

Az elsőfokú bíróság az I., IV. és V. rendű felperesek az Alaptörvény *T) cikk* (1) bekezdésének megsértésére történő hivatkozásával kapcsolatban rögzítette, hogy a Vélemény nem képezte a határozat jogszabályi alapját, mert a határozat az Infotv. megsértésére hivatkozott, a közigazgatási döntés azon alapult.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a checkbox kipipálása nem tekinthető félreérthetetlen beleegyezésnek és nem igaz az sem, hogy a regisztráló a gomb megnyomásával, illetőleg az email-címének megadásával amúgy is hozzájárult mindenhez.

A bíróság azt az érvelést – miszerint a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Kkv.tv.) és ennek kapcsán a Kúria 2/2013. KMJE-ben (a továbbiakban: 2/2013. KMJE) foglaltak alapján az I.r. felpereseknek mentesülnie kellett volna a bíróság alól – nem fogadta el. Az elsőfokú bíróság a fentiekkel szemben úgy érvelt, hogy a felek között a perben nem volt vitatott, hogy a Ket. 94. § (1) bekezdés *a)* pontjának alkalmazása szóba sem kerülhetett, tekintettel az alperes autonóm államigazgatási szerv státuszára. Tehát nem a hatósági ellenőrzések eredménye két megindított eljárás, hanem az Infotv. 60. § (1) bekezdése alapján a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülése érdekében hivatalból megindított hatósági eljárás folyt le, melyet konkrét hatósági ellenőrzés nem előzött meg, nem merült fel annak a lehetősége, hogy az ellenőrzés alapján a hatóság az eljárást megindítsa és a Kkv.tv. szerinti figyelmeztetést alkalmazza. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy mivel a jelen per tárgyát képező eljárás megindítására nem hatósági ellenőrzés eredményeként került sor, a perbeli esetben az alperesnek nem kellett a Kkv.tv.-t alkalmaznia.

A bíróság kiszabására vonatkozó mérlegelési szempontok kapcsán a bíróság rámutatott, hogy a Ket. 94/A. § (1) bekezdésétől eltérően az Infotv. 61. § (4) bekezdése rögzíti a mérlegelendő szempontokat, így az I. rendű felperes ezen jogsértésre való hivatkozása alaptalan. Az alperes – az alkalmazandó jogszabály alapján – minden szempontot értékelt, ezt az I. rendű felperes nem cáfolta.

A bíróság megállapította, hogy az I. rendű felperes tévedett a kettős kötelezéssel kapcsolatban is, mivel egyértelmű, hogy a kötelezések minden adatkezelő esetében a saját kezelésű adatállományra vonatkoztak.

A bíróság az alapelvi sérelmekre nézve kifejtette, hogy csak akkor alaposak, ha egyfelől a jogi szabályozás hiányos, másfelől az alapelv önálló megsértése alátámasztást nyer, utóbbi azonban az I. rendű felperes részéről elmaradt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem:

Az I., IV. és V. rendű, valamint a II. és III. rendű felperesek egyaránt felülvizsgálati kérelemmel éltek. Az I., IV. és V. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben a Polgári perrend-

tartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő ítélet meghozatalát kérték, míg a II. és III. rendű felperesek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a közigazgatási eljárás megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérték.

Az I. rendű, IV. rendű és V. rendű felperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet jogsértő, mivel tévesen értelmezi a Kkv.tv. és annak 12/A. §-ával foglalkozó 2/2013. KMJE-t. A helyes értelmezés szerint az alperesnek vizsgálnia kellett volna azt, hogy az I. rendű felperes kis- és középvállalkozásnak minősül-e és a bíróság kiszabás helyett figyelmeztetést alkalmaznia.

Az Infotv. 20. § (2) bekezdésével kapcsolatban azért kifogásolták az alperesi jogértelmezést, mert vegyíti az Irányelv és a hazai szabályozás előírásait, így lényegében sem az enyhébb európai, sem a szigorúbb magyar rendelkezéseknek nem felel meg. A felperesek (Infotv. 3. § 9. pontja) szerint az adatkezelés adattovábbítás is, de nem lényeges információs elem, hogy utóbbi mögött ingyenes vagy visszerthes szerződés áll. A bíróság által elkövetett jogsértést abban látták megvalósulni, hogy a Véleményt nem vette figyelembe a jogértelmezésnél és nem kötelezte az alperest arra, hogy új eljárásában ne írja elő az adatkezelési tájékoztatás részeként az üzleti kapcsolat jellegének felfedését.

A felperesek sérelmezték az Infotv. 5. § (1) bekezdésének helytelen értelmezését, miszerint a bíróság egyetértett azaz, hogy az érintetteknek valamennyi adatkezelő esetében egyenként kell a hozzájárulást megadni. E körben hivatkoztak a Vélemény „önkéntesség” fogalom értelmezésére, amely úgy szól, hogy az érintett az adatkezelés egészéhez hozzájárulhat az önkéntesség sérelme nélkül. Minderre tekintettel a Kúriától a megismételt eljárásra nézve arra kértek iránymutatást, hogy az alperes ne írja elő a többes adatkezelés esetén az egyenkénti hozzájárulás beszerzését.

Az eljárási szabálysértések körében kifogásolták, hogy a bíróság a Véleményhez olyan követelményeket társít, amelyeket az nem tartalmaz, ezért a megismételt eljárásra nézve kérték a Vélemény jogforráskénti alkalmazása kizárását, és annak előírását, hogy az alperes csak az Infotv.-re, illetve a hazai jogszabályokra alapozza döntését. A felperesek továbbra is kifogásolták, hogy alperes olyan kérdéseket is vizsgált, amelyekre a Grtv. és Ekertv. rendelkezései szerint nem volt hatásköre. A bíróság e szabálysértését sem korrigálta, így álláspontjuk szerint sérült a Grtv. 24. § (4) bekezdése és az Ekertv. 16/A. (3) bekezdése, a Ket. 19. (1), és 22. § (1) bekezdései. A felperesek sérelmezték továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte az alperesi határozat tényállás tisztázási hiányosságait, holott egyértelmű volt, hogy az alperes a 342.767 személyt érintő adatkezelés minden részletét nem tárta fel, különös tekintettel arra, hogy hat különböző kampány volt hat különböző adatkezelési nyilatkozattal. Indítványozták, hogy az új eljárásban az alperes legyen kötelezve a tényállás teljes feltárására.

A II. és III. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmük indokolásában vitatták az alperes hatáskörének hiányát, és az adatkezelési hozzájárulások érvényességére vonatkozó ítéleti

megállapításokat. Így a megfelelő tájékoztatás, a chek in box kipipálása, az önkéntesség fogalmával kapcsolatban kifogásolták, hogy bár a munkacsoporti véleményekre való hivatkozás az alperesnél és az ítéletben is megjelenik, de olyan tartalommal, illetőleg értelmezéssel, amely azokban eredetileg nem lehetett fel.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság valamennyi jogértelmezési kérdésben, így az önkéntesség, az adatgyűjtés célja, a hozzájárulás mikéntje tekintetében helyesen döntött. Az alperes szerint a 3/2015. KMJE alapján az I. rendű felperes által vitatott bíróság tekintetében – annak összecszerűsége miatt – felülvizsgálatra nincs lehetőség. Vitatta továbbá a 2/2013. KMJE-re való hivatkozást is, mivel szerinte az I. rendű felperes nem tartozik a Kkv.tv. hatálya alá.

A Kúria döntése és jogi indokai:

Az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelme részben – az alábbiak szerint – alapos. A II., III., IV. és V. rendű felperesek felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból nagyrészt helytálló, míg a bíróság kérdésében téves következtetésre jutott a közigazgatási határozat jogszerűségével kapcsolatban, így döntésével és indokival a felülvizsgálati bíróság csak részben ért egyet.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel az alábbiakra mutat rá. A Kúria álláspontja szerint a felperesek tévedtek az alperes kompetenciája kérdésében. Amint arra az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott az Infotv.-ből egyértelműen megállapítható, hogy a Magyarország területén folytatott adatkezelés és adatfeldolgozás törvényességének vizsgálatára az alperes rendelkezik hatáskörrel [2. § (1) bekezdés, 60. § (1) bekezdés]. Így önmagában az a körülmény, hogy az Ekertv. – az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos ellenőrzés körében – a NMHH-t nevezi meg eljáró hatóságként nem jelenti azt, hogy az alperes ne vizsgálhatná az Infotv. rendelkezése alapján az adatkezelés jogszerűségét, kitekintve a hasonló szabályozási elvet követő Ekertv.-re, illetőleg a Grt.-re. A fenti jogszabályok hozzájárulnak az Infotv. alaposabb értelmezéséhez, mely nem hatásköri kérdés, így az alperes részéről hatáskör túllépés nem is következhetett be, különösen, hogy a hatóság a felperesek marasztalását kizárólag az Infotv. rendelkezésére alapozta.

A Kúria megállapította, hogy az adatkezelés céljával kapcsolatos ítéleti álláspont szintén helyes, mivel az adatgyűjtésre nem vitatottan értékesítési célból is sor került az I. rendű felperes részéről, és mint ilyen célra a tájékoztatásnak az Infotv. 20. § (2) bekezdése szerint ki kellett volna terjednie. Ezzel szemben az I. rendű felperes az adatkezelés céljaként – még a hatósági eljárásban is – a reklám és marketing anyagok küldését jelölte meg. Ezzel a pontos és tényszerű tájékoztatás egyértelműen hiányzott, mely a kellő tájékoztatáshoz elengedhetetlen. A nem kellő tájékoztatás a hozzájárulás hiányához vezet. Az adatkezelés célja nem egy elhanyagolható információ, miként az sem, hogy a gyűjtés mellett adattovább-

bításra is sor kerülhet. Az érintettek csak az adatkezelés releváns körülményei tudatában minősülnek kellően tájékozottnak, csak ekkor mondható ki, hogy adatuk kezeléséhez az Infotv. 3. § 7. pontjában definiált hozzájárulás fogalmának megfelelően hozzájárultak és azt önként tették. Ezen túlmenően azért jogos minden egyes adatkezelőre nézve egyenként megkövetelni a hozzájárulás beszerzését, mert a perben nem vitatott módon a felperesek önálló adatkezelők, mely szükségessé teszi a választás lehetőségének biztosítását is.

A felperesek állításával szemben nem vitatható az sem, hogy az alperesi határozat és az elsőfokú ítélet egyaránt elsősorban az Infotv.-re hivatkozott, mint jogforrásra és nem a Vélemény(ek)re, utóbbiak szintén csak a jogértelmezésben, a hatályos jogszabály magyarázásában játszottak szerepet és a felülvizsgálati eljárásban a Kúria is a hatályos hazai jogszabályok alapján vizsgálta a jogszerűséget. Megjegyzi a Kúria, hogy a felperesek következtelen módon egyfelől kifogásolták a Vélemény(ek) jogforrásként való alkalmazását, másfelől az abban foglaltakat, mint egy követendő álláspontot kérték számon.

A Kúria megállapította – egyezően az elsőfokú bírósággal –, hogy az alperes az általa lefolytatott eljárás céljának, irányának megfelelő mértékben tisztázta a tényállást, a megalapozott döntés további vizsgálódást, bizonyítást nem igényelt, mivel az I. rendű felperes adatkezelésével kapcsolatos lényeges tényállási elemeket rögzítette, azonosította a kezelt adatok körét, az adatkezelés gyakorlatát, ismertette a vizsgált dokumentumok és kampányok főbb jellemzőit. Mindezek alapján a jogszabályi rendelkezésekkel alátámasztott érvelését a támadott határozatban rögzítette, megfelelő indokát adva döntésének, melyet az elsőfokú bíróság helyesen értékelt. Ezért az alperesi határozat és az azt hatályban tartó jogerős ítélet a jogalap tekintetében jogszerű volt, ezt a felperesek megcáfolni nem tudták.

A Kúria ugyanakkor rámutat arra, hogy hibás jogértelmezés folytán az alperes és az elsőfokú bíróság is tévedett a bíróság alkalmazhatósága tekintetében. A Kúria előjáróban rögzíti, hogy az alperes tévesen értelmezte a 3/2015. KMJE-t, mivel annak rendelkező része egyértelműen kimondja, hogy a Pp. 340/A. § (2) bekezdés *b)* pontja csak azon ügyekben zárja ki a felülvizsgálatot, amelyben a közigazgatási határozat kizárólag bíróságot kiszabó rendelkezést tartalmaz. A perbeli ügy tárgyát képező határozat a bíróságon kívül számos más, a felperesek által vitatott kötelezést is tartalmazott, ennek megfelelően a Kúria teljes körűen vizsgálta a felülvizsgálati kérelmeket.

A Kúria álláspontja szerint az I. rendű felperes megalapozottan érvelt és hivatkozott egyfelől a Kkv.tv. 12/A. §-ára, másfelől a 2/2013. KMJE-re. Utóbbi ugyanis a III. pontjában egyértelművé teszi, hogy a Kkv.tv. 12/A. §-ában általában van szó hatósági ellenőrzésről, a hatósági eljárás minden típusát érinti e jogszabályhely által adott kedvezmény. Tekintettel arra, hogy az alperes jelen perrel érintett eljárása egyértelműen hatósági ellenőrzés, majd ezt követő hatási eljárás, és az ügy nem esik a 12/A.§ (1) bekezdésben nevesített kivételek közé, a Kkv.tv. hatálya kiterjed a perbeli esetre. Téves továbbá az elsőfokú bíróságnak a Kkv.tv. 12/A. § (2) bekezdésre és a Ket. 94. § (1) bekezdése *a)* és *b)* pontjaira alapított össze-

függéstelen és minden logikát nélkülöző fejtegetése. A Ket. 94. §-a által felvázolt lehetőségek közül az *a)* pont nem feleltethető meg a perbeli tényállásnak, míg a *b)* pont azért nem alkalmazható, mert a Kkv.tv. szabályai lépnek a helyébe, miként ezt a 2/2013. KMJE-ben kifejtésre került, miszerint a Ket. 94. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint a hatóság hivatalból megindítja az eljárást, azonban ekkor nem az ágazati normában előírt eljárást folytatja le és nem az ott előírt bírság szankciót alkalmazza, hanem visszatér a Kkv.tv.-hez, és érdemi, fellebbezhető határozatában figyelmeztetést alkalmaz.

A fentiekre figyelemmel a Kúria szemben az elsőfokú bírósággal megállapította, hogy az alperesnek kötelessége lett volna vizsgálni a Kkv.tv. 12/A. §-ában foglalt feltételek fennállását, s amennyiben azok megállapíthatók, a bíróság kiszabása helyett figyelmeztetést kellett volna alkalmaznia.

A megismételt eljárásban az alperesnek azt kell tisztáznia, hogy az I. rendű felperes kis- és középvállalkozásnak minősül-e vagy sem, és korábban szabályszegés miatt marasztalására került-e sor, mivel alperes önmaga által elismerten ezt a kérdést nem vizsgálta a fentiekben vázolt téves jogértelmezés folytán. Ezt követően lesz abban a helyzetben az alperes, hogy a helyesen megállapított jogsértésekre tekintettel kiválassza a konkrét tényállás mellett az I. rendű felperessel szemben alkalmazható szükséges intézkedést (figyelmeztetés vagy bírság).

Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján az I. rendű felperessel szemben alkalmazott bíróság tekintetében hatályon kívül helyezte, és a Pp. 339. § (1) bekezdése alapján az I. rendű felperes keresetét e részben alaposnak értékelve az alperes határozatát hatályon kívül helyezte és az alperest e körben új eljárásra kötelezte. Egyebekben – a járulékos kérdéseket tekintve – a jogerős ítélet hatályában fenntartotta.

III.

Az Alkotmánybíróság döntése:⁸

Ügyszám: 3096/2016. (V. 24.) AB határozat (belső ügyszám: IV/3224/2015.)

Tárgy: A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.27.447/2015/8. számú ítéletének [a továbbiakban: ítélet] alkotmányossági vizsgálata Alaptörvény *XIII. cikk* (1) bekezdése, valamint *XV. cikk* (2) bekezdése vonatkozásában.

Alkotmányossági probléma:

A panaszos azt állította indítványában, hogy az ítélet ellentétes az Alaptörvény tulajdonhoz és örökléshez való jogot biztosító *XIII. cikk* (1) bekezdésével, valamint a diszkriminációtilalmat kimondó *XV. cikk* (2) bekezdésével.

Az ügy alapját képező közigazgatási hatósági eljárásban a hatáskörrel rendelkező, illetékes Magyar Államkincstár

⁸ A döntéseket SZABÓ ANNAMÁRIA ESZTER (Alkotmánybíróság, tanácsadó) dolgozta fel.

(MÁK) Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatósága határozatával fogyatékosági támogatásra való jogosultságot, valamint ennek kiutalását állapította meg. Sajnálatos módon e támogatásra jogosult ügyfél a határozat közlése előtt meghalt, az érdemi döntést már nem tudta átvenni. Helyette mind a határozatot, mind pedig a jogosult ügyfélnek járó támogatást polgári jog szerinti jogutódja vette át, akit utóbb az összeg visszafizetésére kötelezett a hatóság és a közigazgatási perben eljáró bíróság is. Az indítványozó szerint a közigazgatási határozat egyrészt azért jogszabálysértő, mert ellentétes a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 16. §-ával és 31. § (1) bekezdés *d*) pontjával az ONYF azon jogértelmezése, miszerint eljárásjogi jogutódlás nem következett be, ha pedig mégis úgy tekinti az ONYF, hogy jelen esetben nem lehet szó jogutódlásról, úgy nem határozott az eljárás megszüntetéséről, így a visszafizetésre kötelezés is alap nélküli. Mindemellett a panaszos szerint anyagi jogi szempontból is téves a határozat, mert álláspontja szerint a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot. tv.) 23. § (4) bekezdése nem ismeri a fogyatékosági támogatás megszüntetésének azon módját, hogy a halál utólagosan megszüntetné vagy elvonná a még a kérelmező életében fennálló fogyatékosági státuszra és az erre az időszakra megállapított juttatás jogalapját. A panaszos hivatkozott a Ptk. öröklési szabályaira is, valamint arra, hogy a támogatás mint aktív a hagyaték részét képezi, mert annak megállapításakor a kérelmező még élt, így a támogatás összegére a felperes panaszos örökösként jogosult.

A döntés:

Az Alkotmánybíróság határozatában az ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény *XIII. cikk* (1) bekezdése vonatkozásában elutasította, míg az Alaptörvény *XV. cikk* (2) bekezdése vonatkozásában visszautasította.

A döntés indokolása:

Az Alaptörvény *XV. cikk* (2) bekezdésének sérelmét állító panaszt az Alkotmánybíróság azért utasította vissza, mert alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást erre vonatkozva az indítványozó nem adott elő.

Az Alaptörvény *XIII. cikk* (1) bekezdésében szabályozott örökléshez való jog sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Örökölni csak a hagyaték részét jelentő dolgot lehet. Mivel jelen esetben a fogyatékosági támogatás összegének megítéléséről a közigazgatási szerv határozatában már döntött ugyan, e határozat azonban – annak okán, hogy a jogosult halála miatt a határozat jogerőssé válásának feltételét jelentő közlés (kézbesítés) nem történt meg – nem emelkedett jogerőre, így ezen összeget a jogosult fogyatékos személy életében nem szerezte, halála után pedig értelemszerűen már nem szerezhette meg.

Mivel tehát a kérdéses összeg nem képezte az örökhagyó hagyatékának részét, így annak öröklésére sincs az indítványozónak Alaptörvényben biztosított joga.

A Fot.tv. 22. §-a meghatározza a fogyatékosági támogatás célját, mely – mint a jogszabály részét jelentő rendelkezés – a bíró számára e jogintézménnyel kapcsolatos jogértelmezés során kötelező jelleggel veendő figyelembe, eszerint: „*[a] fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.*” Mivel tehát a Fot.tv. értelmében a támogatás kifejezetten a fogyatékos személy részére, az ő életkörülményeinek javítása érdekében jár, e cél pedig halálával nyilvánvalóan okafogyottá vált, így az a jogértelmezés, mely szerint az elhunyt személy részére nem jogerősen megítélt támogatást az örökös saját személyében nem veheti fel, illetve nem veheti át, az ily módon jogtalanul felvett támogatást pedig vissza kell fizetnie, nem minősül az Alaptörvény *XIII. cikk* (1) bekezdésében biztosított örökléshez való jogot sértőnek.

Eltérő vélemények:

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró az alábbiak miatt nem értett egyet a döntéssel, ezért különvéleményt fogalmazott meg. Álláspontja szerint „*az adott esetben nincs jelentősége annak, hogy a fogyatékosági támogatás összegének megítéléséről szóló határozat jogerőre emelkedett-e, vagy sem. Az öröklési jogi szabályok szempontjából jelentősége annak van, hogy az örökhagyó e támogatásra a közigazgatási szerv határozata folytán jogosulttá vált, így a visszamenőlegesen megítélt pénzösszeg a hagyaték része, amelyet az örökös – elfogadás vagy bármely más jogcselekmény nélkül – az örökhagyó halálának pillanatában megszerzett. (...) A fogyatékosági támogatás egy személyhez kötött pénzbeli juttatás, amely közjogi jellegű igényen alapul. Ebből következően az nem lehet vitás, hogy az örökös a jövőre nézve nem lehet jogosult az örökhagyó jogán a fogyatékosági támogatásra, mert az olyan közjogi jogviszonyon alapuló követelés, amely az örökhagyó személyéhez kötődik. Ugyanakkor a már kiutalt – és az örökhagyó vagyonának részét képező – támogatás összegére az örökös jogosult, mert ez a már meglévő pénzösszeg az örökhagyó hagyatékában – az öröklési jogi szabályok szerint – elvesztette személyes és közjogi jellegét. Az öröklési jogi szabályok szerint csak a jövőre nézve – vagyis, a fogyatékosági támogatásra jogosultság vonatkozásában – érvényesülhet az a korlátozás, hogy az jellegére tekintettel nem része a hagyaték-nak.*” Úgy véli továbbá, hogy e kérdés a fel nem vett nyugdíj öröklésével mutat hasonlóságot. „*A nyugdíj – az adott ügyben vizsgált támogatáshoz hasonlóan – személyes jellegű szolgáltatás, amelynek célja a jogosult halálával „nyilvánvalóan okafogyottá” válik. A hivatkozott szabályozásban azonban egyértelműen kifejeződésre jut, hogy a fel nem vett nyugdíj különbözik a nyugdíjjogosultságtól. A nyugdíjjogosultság – mint közjogi jellegű jogosultság – az örökhagyó halálával megszűnik. Ugyanakkor a fel nem vett nyugdíj esetén már nem közjogi jogosultságról van szó, hanem egy meglévő pénzkövetelésről, amelyről az örökhagyó*

akár élők között, akár halála esetére rendelkezhet. Erre tekintettel a fel nem vett nyugdíj – figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság által a BH 2010.309. szám alatt közzétett eseti döntésben is kifejtettekre – része a hagyatéknak.”

Dr. Salamon László alkotmánybíró szintén különvéleményt fogalmazott meg. Álláspontja szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapított indítványelem tekintetében visszautasításnak lett volna helye, míg az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével kapcsolatos indítványelem vonatkozásában más indoklással utasította volna azt vissza. Különvéleményében megfogalmazta, hogy „[a]z eljáró bíróság az ítélete indoklásában az ügyben releváns jogszabályi rendelkezéseket részletesen és egymásra tekintettel értelmezte. Az ebben foglaltakból egyértelműen kitűnik, hogy a bíróság arra alapította döntését, hogy az ügyben érintett támogatás mint szociális ellátás az Fot.tv. 22. §-ában meghatározott célja szerint a fogyatékos személyeket megillető, személyhez fűződő jogosultság, amely az érintettek esélyegyenlőségét elősegítő, a fogyatékos állapottól eredő társadalmi hátrányokat mérsékelni hivatott havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. Hivatkozott továbbá a bíróság a Ket. hatósági ügyben történő jogutódlással kapcsolatos szabályára is, amelynek értelmében – az egyébként főszabály szerinti – jogutódlás nem következik be, ha azt a hatósági ügy

személyes jellege kizárja. Mivel az indítvány a tulajdonhoz való jog sérelme kapcsán tulajdonképpen a bíróságnak a jogutódlás kérdésével kapcsolatos jogértelmezését támadja, valójában olyan, törvényességi kérdésben való felülbírálatra irányul, amely az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján nem tartozik a hatáskörébe, és az alkotmányjogi panasz befogadásának – és érdemi vizsgálatának – akadálya. Ugyanis az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja; tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezéséért és azok alkalmazásáért felelős rendes bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja.” Álláspontja szerint „nem helytálló a határozat azzal kapcsolatos kijelentése, hogy az indítvány az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben nem tartalmaz érdemi indokolást. Ugyanakkor a kifejtett érvek alapján az indítványozó szerint a tilalmazott hátrányos megkülönböztetést »az azonos fogyatékosági státuszú személyek között« a hatóságok és a bíróság jogerő kérdésével, illetve a jogutódlással kapcsolatos – számára kedvezőtlen – jogértelmezése okozza. Mivel azonban magából az érdemi döntésből következik az indítványozó által sérelmezett eltérő jogkövetkezmény, ezen indítványi elem tekintetében is a törvényességi-jogalkalmazási kérdésben való felülbírálat tilalmát kellett volna megállapítani.”